„Boldogabb családokért”®
Családi Életre Nevelés CSÉN program

TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓ

1. „Boldogabb családokért”® Családi Életre Nevelés (CSÉN) program szemléletmódja, történelme, szakmai összefoglalása

2. A CSÉN MENTORPROGRAM
   - *Részletes leírás külön dokumentumban*

3. Akkreditált CSÉN KÉPZÉSEK
   - *Részletes tájékoztatók külön dokumentumokban*

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Program szemléletmódja

...elgondolkodtatás, rávezetés,
személyesség, érintődés ...

Érett személyiségek nevelése,
akik alkalmassá válhatnak
érett kapcsolatokra

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Történelme

1990-2021. - több mint **30 év!**

Szociális és Családügyi Minisztérium
CSALÁDOKÉRT DÍJ 2002.
és
Emberi Erőforrások Minisztériuma
PRO FAMILIIS DÍJ 2016.

Szociális és Munkaügyi Minisztérium Mintaprojektje 2008.

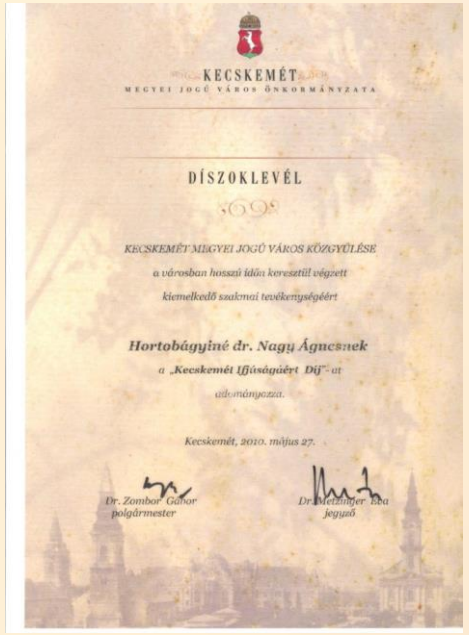

Kecskemét Megyei Jogú
Város Közgyűlése
Kecskemét Ifjúságáért Díj
2010.

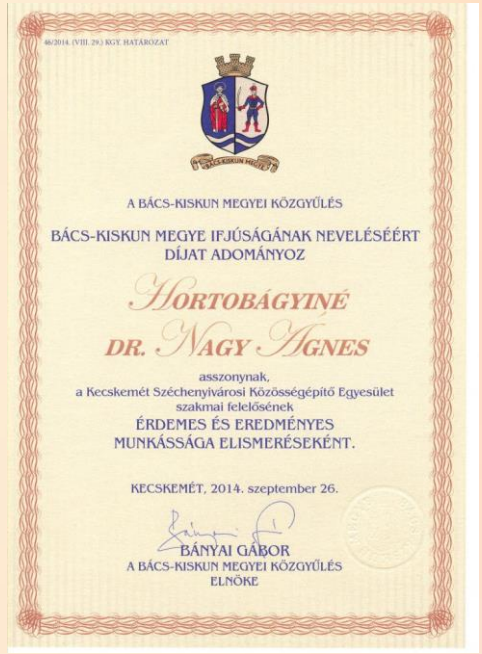

Bács-Kiskun Megye
Közgyűlése
Bács-Kiskun Megye
Ifjúságának Neveléséért díj
2014.

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

1990. a KEZDET

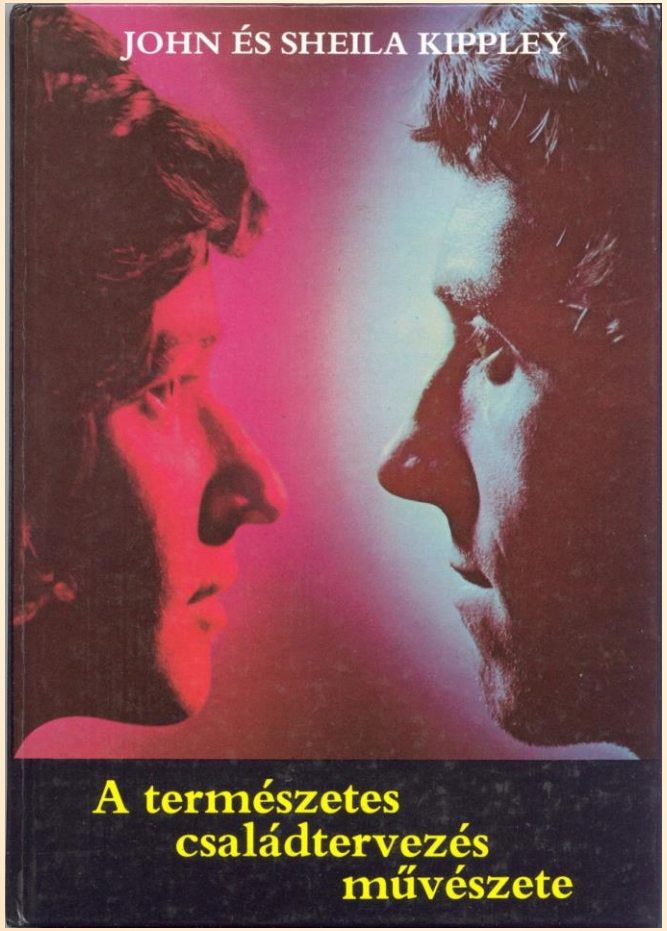

A CSÉN programunk,
a szakmai utunk ezzel a könyvvel
kezdődött…

1990.

Szakdolgozat
SOTE

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

1997. Hivatalos keret

A fejlődő CSÉN programnak a Kecskemét-Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület ad hivatalos keretet

Alapítva: 1997.

Székhely: Kecskemét, Szentcsalád Plébánia

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

2001-2011. akkreditált továbbképzések

„Egészséges életmódra és családi életre nevelés” címmel

Résztvevők összesen: 811 fő

SAPIENTIA

SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

2011. Életünk a család! N.K. Kft.

A Budapesti Család MunkaCsoport (Alapítva 2007.)

önálló jogi személlyé alakul, és

ÉLETÜNK A CSALÁD! Család és EgészségPedagógiai

Nonprofit Közhasznú Kft. néven működik tovább

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Kecskeméti és Budapesti Család MunkaCsoportok képviselői

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Rövid összefoglalás

30 évre visszatekintő családpedagógiai tevékenység

- 6-18 éves korú tanulókat, egyetemista fiatalokat,
- fiatal felnőtteket, szülőket megszólító
- család-órák keretében zajló
- tematikus foglalkozássorozat,
- osztályonként/csoportonként 2 fő
  CSÉN tanácsadó vezetésével

Szakemberek felkészítése erre a tevékenységre

- CSÉN Módszertani, Szakmai továbbképzések
- CSÉN Mentorprogram:
  - CSÉN program meghonosítása
  - mentor CSÉN tanácsadók által több éven át tartó szakmai kísérés

Mindezekkel kapcsolatosan CSÉN szakmai – módszertani anyagok készítése

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Célok, értékrend

„Megítélésünk szerint érték az élet, a személy, a házasság, a család.
Hisszük és valljuk, hogy a fogamzás pillanatában elindul a megismételhetetlen, egyedi és pótolhatatlan emberi élet, és az emberi élet érték a fogamzás pillanatától a természetes halálig.”

Hortobágyiné dr. Nagy Ágnes szakmai felelős

A CSÉN program legfontosabb célja **a házasság és a család értékének védelmezése, erősítése**.

Fontos: úgy kísérje a fiatalokat kisiskolás kortól a serdülőkor viharain át személyiségük megszilárdulásáig, hogy

- önmagukat és másokat elfogadó, szeretni és tisztelni tudó,
- önálló és döntésképes, önazonos, érett felnőttekké váljanak,

akik készek

- az együttműködésre, kapcsolatok kialakítására és védelmezésére,
- azonosulni értékrendjükben az egyetemes emberi és a keresztény értékekkel,
- élethivatásukat felvállalni és megvalósítani.

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program
2013-tól Köznevelési keretek között

Önálló CSÉN foglalkozások/CSÉN órák lehetősége

A **2013-as NAT** döntési lehetőséget teremtett nevelőtestületeknek az 1-12. évfolyamon az órakeret 10%-ának szabad felhasználásáról, pl. szabadon választható CSÉN tantárgy bevezetésével heti 1 órás keretben

- Ehhez az Oktatási Hivatal által jóváhagyásra került a CSÉN kerettantervi anyag, melynek készítői a Népesedési Kerekasztal Köznevelési Munkacsoportja önkéntesei között Hortobágyiné dr. Nagy Ágnes koordinálásával a SZÉK Egyesület és az Életünk a család! Nonprofit Közhasznú Kft. munkatársai.

A 2020-ban életbe lépő NAT ugyanezt a CSÉN Kerettantervi anyagot építette be.

Tantárgyba integrált CSÉN foglalkozások/CSÉN órák,

ahol kiemelten megjeleníthetők a családi értékek, a testi–lelki egészségre nevelés, önismereti és társas kultúra fejlesztése, a családbarát szemlélet, a szólás- és vélemény szabadsága, és bizonyos kontextusban a partnerség

- Osztályfőnöki, Erkölcstan-Etika-Hittan, Technika, Életvitel és Gyakorlat
- Egészségtan, Biológia
- Magyar nyelv és irodalom és bármely Idegennyelv, stb.

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Kerettantervi tematikai egységek-modulok

1. Család, mint a társadalom legalapvetőbb egysége és annak működése
2. Társas kapcsolatok - kommunikáció - konfliktuskezelés
3. Jellem és értékrend
4. Önismeret és érzelmi intelligencia
5. Nemiség- férfi/női identitás- szexualitás- párkapcsolatok
6. Útelágazások, zsákutcák, útvesztők avagy Veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek
7. Változások, azok következményei és kezelésük

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Alkalmazott módszerek

- Interaktivitás:
  az egyes témák történettel, filmmel, játékkal történő felvezetése, beszélgetés, érzelmi ventilláció lehetősége
- Vitaindítás, nem formális tanulási módszerek
  az erkölcsi és etikai értékek fejlesztésére
- Élmény- és drámapedagógiai eszközök
  az egyes témák, jelenetek élményszerű megjelenítéséhez
- Nem csupán egyszerű és egyszeri információközlés, hanem a résztvevőkkel való tartós vagy több alkalomra szóló együttműködés, kompetenciafejlesztés

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Várható hatásai

- az önismeret, önértékelés elmélyítését szolgálja,
- a szociális és életvezetési készségek fejlesztését, elősegítve
- az érzelmi intelligencia fejlődését,
- az együttműködő és asszertív kommunikáció és konfliktuskezelés készségszintű használatát

A **CSÉN hosszútávú befektetés**, amely nem hordoz azonnali eredményt,
a szemléletformálás és készségfejlesztés lassú, következetes munka
DE!
az **ÉRZELMI VENTILLÁCIÓ lehetősége rövid távú segítség**
az érzelmi állapot, illetve a befogadó és nyitott lelkiállapot megteremtéséhez

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Tapasztalatok a Váci Egyházmegyében

3. osztályosok véleménye a CSÉN órákról

- ☺ „Tetszett, hogy tisztelettanúsító szabályokat állítottatok fel, sok jó játékot találtatok ki. Mind megérdemelnétek ezer csillagos ötöst egész éves kemény munkátokért.”
- ☺ „A CSÉN órák kedvesek, vidámak, érzésekkel teliek voltak. Ezekben a napokban jöttem rá arra, hogy milyen fontos az összetartás, bizalom, boldogság, megbízhatóság, és … néha egy kis bolondozás.
  Erre jó a CSÉN!”

4. osztályos diákvélemény

- ☺ „Nekem nagyon, de nagyon tetszett!”
- ☺ **„Bennem a REMÉNY ÜNNEPEL!”**

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Tapasztalatok a Váci Egyházmegyében

Középiskolás tanulók visszajelzései

- ☺ „Végre egy óra, ahol játékosan tanulunk, és ahol meg lehet a dolgokat beszélni.”
- ☺ „Sok játék alapján tanultam meg a szeretet értelmét, azt, hogy hogyan törődjek az emberekkel.”
- ☺ „Megtanultam, hogy nekem kell megoldani bármilyen problémát és tennem kell, hogy elérjem a célom!”
- ☺ „Maradandó volt, hogy az ember fájdalma mennyire megérintette a többieket.”
- ☺ „Megpróbálom a rossz szokásaimat, tulajdonságaimat leküzdeni anélkül, hogy ezt más mondaná, önszántamból”
- ☺ „Jobban megismertük egymást, úgy érzem bensőségesebb lett az osztály viszonya egymással.”

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Tapasztalatok a Váci Egyházmegyében

Pedagógusok visszajelzései

- ☺ „Olyan új szemléletet, módszereket kapunk a kezünkbe, amiket nemcsak a CSÉN órákon, hanem az egyéb tanórákon is hasznosítani tudunk. A CSÉN mint egy háló, átszövi a munkánkat”
- ☺ Matematika tanár – fogadóórára azért jöttek be szülők, hogy megkérdezzék, mi történik az órákon, mert az addig matematikát nem kedvelő gyerekeik megszerették a matekot.
- ☺ „Mélyíti az osztályközösséget és a bizalmat. Lehetőséget ad megkönnyebbülésre, utána jól tudnak figyelni. Csak a legjobbakat tudom mondani!”
- ☺ „Olyan gyerekeket is sikerélményhez tudok juttatni, akiket a többiek nem nagyon választanak, de igyekszem a feladatokat úgy megfogalmazni a BINGÓ-ban, hogy őket kelljen választani, így mindenki szalad hozzájuk, nagyon boldogok! Ez a játékos forma nagyon nagy segítség a közösségépítésben.”

1. „Boldogabb családokért”® CSÉN program

Tapasztalatok a Váci Egyházmegyében

Szülői

- ☺ Több iskolában (pl. Zagyvaszántó, Vecsés, Vác, Albertirsa) nyílt CSÉN órát hirdettek. A szülők örömmel fogadták: „eddig nem látott, új oldalukról ismerhettük meg a gyermekünket”.
- ☺ Albertirsán a szülői értekezleteket is a CSÉN módszerei szerint kezdik, körbe rendezik a székeket, és személyes bevezetővel indítanak, melynek következtében valódi érdeklődés és interakció zajlik a pedagógus és a szülők közt a gyermekek érdekében.
- ☺ Ugyanitt rendhagyó anyák napi ünnepség zajlott: Szeretetnyelv-órát tartottak a CSÉN módszerei szerint. A szülők megismerhették gyermekeik szeretetnyelvét, átélhették, hogyan vallanak arról, milyen érzés egy anyai ölelés, és ajándékba szívességbefőttet vihettek haza, melyekben az „eltett” szívességeket gyermekeik nekik ajánlottak fel szeretetből.

Iskolavezetés

- ☺ A pedagógusok CSÉN munkacsoportja kovászként működik a tantestületben

2. CSÉN MENTORPROGRAM
A Váci Egyházmegyében

A „Boldogabb családokért”® Családi Életre Nevelés CSÉN program Váci Egyházmegyei EKIF által fenntartott köznevelési intézményekben történő meghonosítása és működtetése érdekében

- **cél: egységes minőségbiztosítási rendszer kidolgozása**
- **szükséges:**
  - a Programba bekapcsolódó iskolák és szakemberek számának **nagyságrendi növekedése**,
  - a további bővülés és fenntarthatóság igénye miatt

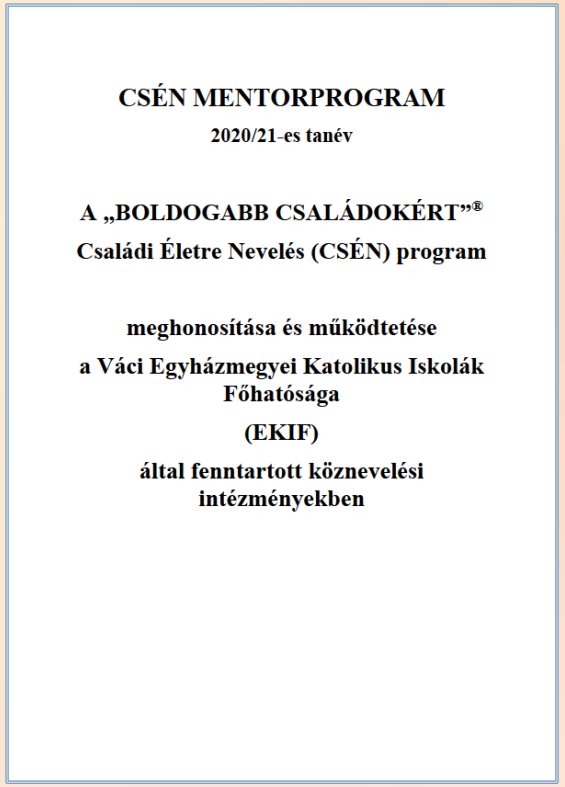

CSÉN MENTORPROGRAM

2020/21-es tanév

A „BOLDOGABB CSALÁDOKÉRT”®
Családi Életre Nevelés (CSÉN) program

meghonosítása és működtetése
a Váci Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága
(EKIF)
által fenntartott köznevelési intézményekben

A CSÉN Mentorprogram leírása központilag kiküldésre kerül minden résztvevő számára.

2. CSÉN MENTORPROGRAM
Résztvevők összesített adatai 2016-2021.

Tanév	Iskolák	Érintett osztályok	Bekapcsolódó pedagógusok/ szakemberek	CSÉN órák rendje, kerete
2016/2017.	**9 iskola**	**29** osztály	**29** fő	– Havi , kétheti, egy-egy esetben heti rendszerességű óratartás
2020/2021.	**24 iskola**	**164** osztály vesz részt rendszeresen CSÉN órákon	**186** fő Páros óravezetéssel, (néhány esetben ez nem tud megvalósulni) Iskolánként CSÉN munkacsoportokban dolgozva	– Legtöbb esetben – dupla óra – osztályfőnöki, hittan/erkölcstan/etika napközis foglalkozás keretében

2. CSÉN MENTORPROGRAM
Résztvevők

A „Boldogabb családokért”® CSÉN programban résztvevők képviselői a 2019-ben tartott Te Deum-on

2. CSÉN MENTORPROGRAM
Fogalomrendszer

- **Családpedagógiai tevékenység**
  Program szakmai felelőse, projektmenedzsere és a mentor CSÉN tanácsadók felelőssége
  az alapvető emberi értékek mentén történő szemléletformálás, megerősítés, személyiségfejlesztés, a fiatalok felkészítése és támogatása a felnőtté érés és a családalapítás, élethivatás felvállalása kérdésében;
- **Család-óra®**
  a „Boldogabb családokért”® CSÉN program keretében ***CSÉN tanácsadó*** által tartott foglalkozás neve;
- **CSÉN foglalkozás**
  Azon ***CSÉN foglalkozásvezetők*** által tartott családi életre felkészítő óra, akik még nem kapták meg a CSÉN tanácsadói kinevezést a Program szakmai felelősétől, vagy nem a „Boldogabb családokért”® CSÉN program keretében dolgoznak
- **CSÉN önálló tantárgy**
  a NAT kiemelt fejlesztési területeként a szabadon választható keret szerint
  CSÉN foglalkozásvezető vagy ***CSÉN tanácsadó*** tartja

A Program és a család-óra® elnevezés védjegyoltalom alatt áll.
A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál bejegyzett védjegyoltalom tulajdonosa Hortobágyiné dr. Nagy Ágnes

2. CSÉN MENTORPROGRAM
Minőségbiztosítási keret

SZAKMAI FELELŐS kompetenciája és felelősségi köre a keretek megalkotása és tartása

ELVÁRÁS:

a „Boldogabb családokért”® Családi Életre Nevelés program keretében működő **CSÉN tanácsadóktól**

- a család-órákat a Katolikus Egyház tanításával összhangban tartsa;
- katolikus hitét gyakorló személy legyen, páros esetén legalább az egyikük;
- ha valamelyik témakörben nem érzi magát elég hitelesnek, kérjen segítséget.

JAVASLAT:

CSÉN MENTORPROGRAM működésével kapcsolatban a CSÉN szakembereknek és Intézményvezetőknek

- osztály, csoport több éven át, **folyamatos kísérése**; optimális esetben dupla óra tartása kétheti **gyakoriság**gal, de minimum havi **rendszeresség**; **páros óravezetés; CSÉN tanácsadó jelöltek kiválasztásakor az attitűd és szükséges kompetenciák figyelembe vétele**
- INTÉZMÉNYVEZETŐ és a CSÉN Mentorprogramban résztvevő iskolai szakemberek együttműködési megállapodásban rögzítsék a CSÉN Mentorprogram szerinti vállalásaikat

2. CSÉN MENTORPROGRAM
Együttműködés - mentori támogatás

1. Havi együttműködés – mentor CSÉN tanácsadók folyamatos rendelkezésre állása (iskolánként legalább 2 mentor segíti a programadaptációt)

   Elektronikus konzultációs lehetőség és rendelkezésre állás szakmai segítségnyújtás, esetmegbeszélés, tanmenet-, foglalkozáselőkészítés és követés céllal

2. Mentor CSÉN tanácsadók mentori napja iskolai kiszállással

   Személyes helyszíni konzultációs lehetőség, szakmai segítségnyújtás, esetmegbeszélés, bemutató család-órák tartása, hospitálás céllal,
   igény szerint iskolánként évi 2-3 alkalom

3. CSÉN Szakmai nap

   A CSÉN szakmai gyakorlat elmélyítésére, tapasztalatcserére alkalmat adó szakmai fórum, CSÉN tanácsadóknak lehetőség, a CSÉN foglalkozásvezetőktől évi 1x elvárt a megjelenés

3. AKKREDITÁLT CSÉN KÉPZÉSEK
Fajtái – továbbképzési pontok

1. Alapképzés (60 képzési pont)

név: „Boldogabb családokért”® CSÉN Módszertani Alapképzés (588/8/2020)

jellemző: 60 órás tanfolyami képzés, mely 1 tanév alatt zajlik (6 egész nap, 3*2 napos bontásban), a CSÉN program módszertani alapjait adja át

további részletek: *https://pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Catalogue/CatalogueDetails.aspx?Id=7636*

2. Továbbképzés (60 képzési pont)

név: “Boldogabb családokért” ® CSÉN Gyakorlati Továbbképzés (589/8/2020)

jellemző: 60 órás (38 kontaktóra = 4szakmai nap + 22ó. egyéni munka) ún. folyamatba ágyazott képzés, mely 4 félév alatt zajlik, a CSÉN program gyakorlatát mélyíti el mentori segítséggel

további részletek: *https://pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Catalogue/CatalogueDetails.aspx?Id=7637*

Alapító neve: Életünk a család! Nonprofit Közhasznú Kft., Felnőttképzési nyilvántartási szám: B/2020/002023
Alapítási engedély szám: 588/8/2020; 589/8/2020, **érvényesség dátuma:** 2025. 10. 12. OH hivatal www.pedakkred.oh.gov.hu oldalán jegyzékre véve

“KISZERETNI A JÓT…”

„Sárból és fényből vagyunk mind és bár a sötétet nem lehet megszüntetni, nem lehet az ablakon kihányni, de ha egy szál gyertyát meggyújtok, máris oszlani kezd.”

„Mindannyian fényből és sárból gyúrt lelkek vagyunk.
Mindannyiunk arcán fel-fel ragyog teremtő Istenünk szép vonása.
Ahogyan mi magunk is irgalomra és nagylelkűségre vágyunk, nekünk is így kellene néznünk mások hibáit és gyarlóságait.
Az embereket csak szeretve lehet jobbá tenni. Senkit sem lehet jóvá pofozni, csak jóvá szeretni.”

„Minden egyes gyermek egy csoda. Nem lehet tudni, hogy kiben mi lakozik: egy új Ady Endre vagy épp Blaha Lujza. Ha ajtót nyitunk előttük, esélyt adunk nekik, hogy kibontakoztassák a személyiségüket, a tehetségüket. Nem kell hozzá mást tenni, csak egymásból a jót „kiszeretni”.

Böjte Csaba testvér gondolataival zárjuk tájékoztatónkat. Bízunk a CSÉN ügyében való további közös együttműködésben és megköszönjük az eddigi közös munkát!

Szeretettel munkatársaink nevében is: Hortobágyiné dr. Nagy Ágnes szakmai felelős
Dr. Rézné Vitus Csilla projektmenedzser